

РЕЦЕНЗІЯ

доктора юридичних наук, професора Куркової Ксенії Миколаївни на дисертаційне дослідження Слабко Катерини Василівни на тему «Адміністративно-правові засади регулювання рекрутингових послуг в Україні», подане до захисту у спеціалізовану вчену раду Науково-дослідного інституту публічного права на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»

Актуальність обраної теми. Актуальність теми дисертаційної роботи зумовлена рівнем важливості наукового осмислення теоретичних та гостротою прикладних проблем адміністративно-правових засад регулювання рекрутингових послуг в Україні. Тут варто зосередитись на декількох аспектах. По-перше, переважна більшість наявних вітчизняних робіт присвячена власне декларуванню на законодавчому рівні державної політики щодо працевлаштування безробітних, виявлення проблемних питань державного регулювання працевлаштування громадян України за кордоном, адміністративно-правового статусу Державної служби зайнятості тощо. По-друге, процес успішного становлення України як суверенної, економічно стійкої держави вирішальною мірою залежить від стимулювання підприємництва та інновацій взагалі та у рекрутинговій сфері – зокрема. Однак велике коло питань регулювання рекрутингових послуг в Україні є мало досліджуваними або не досліджуваними взагалі.

Таким чином, проблематика адміністративно-правових засад регулювання рекрутингових послуг є актуальною в українському правовому просторі.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Представлене на розгляд дисертаційне дослідження характеризується системним підходом до розкриття теми дослідження. У вступі чітко окреслена мета теми та сформульовано завдання дослідження, визначено об'єкт і предмет дослідження. Структура в цілому відповідає цілям і завданням дослідження, дозволяє послідовно розглянути всі проблеми, визначені автором.

Дисертація містить наукові положення, висновки та рекомендації, обґрунтування яких висвітлено в дисертації належно. Зміст дисертаційного

дослідження відображає логіку предмета наукового дослідження, який передбачає аналіз як теоретичної, так і практичної проблематики теми і кореспондуючих джерел.

Дисертанткою опрацьовано достатню кількість теоретичних та нормативних джерел, що свідчить про різнобічний аналіз реальної теоретичної та прикладної проблематики теми дисертаційного дослідження. Дисертантка продемонструвала глибокі знання за темою дисертації, вміння аналізувати наукові підходи до вирішення фокусних питань щодо адміністративно-правових засад регулювання рекрутингових послуг в Україні, запропонувала з належним обґрунтуванням висновки теоретичного характеру, пропозиції щодо вдосконалення чинних нормативно-правових актів, які регулюють ці питання. Наведене вище свідчить про належне обґрунтування наукових положень, висновків та рекомендацій, які були сформульовані у дисертації.

Дисертація містить достатньо наукових положень, висновків та рекомендацій, які характеризуються високим ступенем наукової новизни. Мета дисертаційної роботи полягає в розкритті загальних та конкретних адміністративно-правових засад функціонування ринку рекрутингових послуг в Україні, виявленні законодавчих прогалин щодо здійснення державного регулювання суспільних відносин у його межах та розробці пропозицій щодо вдосконалення адміністративно-правового механізму врегулювання діяльності суб'єктів надання рекрутингових послуг в Україні. Для досягнення поставленої мети було визначено ряд релевантних завдань, які мали бути вирішені у дисертації. Аналіз наукових положень, висновків та рекомендацій, наведених у дисертації, свідчить, що авторкою дисертації було послідовно та логічно вирішено кожне з завдань, поставлених у роботі та досягнуто мету дослідження.

Варто підтримати пропоноване авторкою дисертації визначення терміну «рекрутинг». Адже, як вірно зазначає дисертантка, в умовах стрімких глобалізаційних та суспільно-економічних змін інститут управління людськими ресурсами отримав новий виток до розвитку, невід'ємною складовою якого наразі є підбір і відбір кваліфікованого та ціннісно орієнтованого на культуру конкретної

організації працівника. Авторкою уточнено, що узагальнювати термін «рекрутинг» виключно відбором і добором персоналу не зовсім коректно, адже як певний процес він має свої особливості, що дозволяють виокремлювати його в самостійне соціально-економічне, а відповідно – і правове явище. Ми погоджуємося із позицією Слабко К.В., що його можна розглядати з різних сторін, зокрема як: процес забезпечення конкурентоспроможності організації у спосіб задоволення її кадрових потреб штатним рекрутером (відділом кадрів); різновид комерційної діяльності; вид соціальної послуги у сфері зайнятості населення тощо.

Заслуговує на підтримку запропоноване авторкою дисертації обґрунтування необхідності диференціації діяльності суб'єктів, які надають послуги з посередництва у працевлаштуванні з діяльністю суб'єктів надання рекрутингових послуг у вияві визначення їх самостійними соціально-економічними та правовими явищами, які існують у межах сфери зайнятості населення, різняться за суттю, обсягом та умовами надання відповідних послуг.

Влучним на нашу думку є висновок авторки, що правовий статус суб'єктів господарювання у сфері надання рекрутингових послуг в Україні може бути визначеним через двосторонню характеристику – фактичну (нормативну) та функціональну (наукову), сутність яких зводиться до того, що фізичні особи-підприємці та рекрутингові компанії мають загальну господарську компетенцію, яка визначає їх самостійними суб'єктами господарювання, що на загальних засадах підприємництва (державна реєстрація, механізми оподаткування, порядок провадження господарської діяльності тощо) реалізують комплекс дій, необхідних для забезпечення попиту на: а) висококваліфікованих працівників у різних секторах та галузях економіки; б) професійний розвиток, розширення ринку праці новими затребуваними професіями, актуальними для сучасного соціально-економічного середовища; в) зменшення безробіття та забезпечення зайнятості населення.

У дисертації міститься значна кількість й інших наукових положень, висновків та рекомендацій, які характеризуються високим ступенем наукової новизни.

Повнота викладу наукових положень, висновків та рекомендацій, сформульованих у дисертації, в наукових публікаціях, зарахованих за темою дисертації. Дисертаційне дослідження є завершеною системною науковою працею, виконаною авторкою самостійно. Дисертація відповідає вимогам, які ставляться до дисертації на здобуття ступеня доктора філософії як стосовно змісту, так і стосовно оформлення.

Грунтуючись на матеріалах дисертаційного дослідження, авторкою опубліковано наукові праці у загальній кількості 9 наукових публікацій, серед яких 5 статей – у наукових фахових виданнях, визначених МОН України як фахові з юридичних наук та 4 тези доповідей, які оприлюднено на трьох міжнародних науково-практичних конференціях.

Аналіз кількості та якості наукових праць, які були опубліковані, ґрунтуючись на матеріалах дисертаційного дослідження, дає підстави стверджувати про їх відповідність Наказу МОН України від 23 вересня 2019 року № 1220 «Про опублікування результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук».

Таким чином, наукові положення, висновки та рекомендації, сформульовані у дисертації, повною мірою викладені у наукових публікаціях, зарахованих за темою дисертації.

Рівень виконання поставленого наукового завдання, оволодіння здобувачем методології наукової діяльності. Наукові результати й положення, що винесені на захист, отримано завдяки використанню різноманітних методів, зокрема: аналізу та синтезу, узагальнення, абстрагування, індукції та дедукції, гіпотетичного, формально-логічного, герменевтично-правового, структурного аналізу, системного, порівняльно-правового, методу правового прогнозування тощо. Отже, поставлені наукові завдання виконано на високому методологічному рівні, а дисертант опанувала необхідні компетенції для рівня доктора філософії.

Постановка завдань, визначення мети, об'єкта та предмета дослідження є чіткими, зрозумілими й такими, що цілком відповідають загальним вимогам. Завдання наукового пошуку виконано, мети роботи досягнуто.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що сформульовані й аргументовані в дисертаційному дослідженні висновки, теоретичні положення та конкретні пропозиції використовуються та можуть бути використані у: *науково-дослідній сфері* – для подальшого наукового вивчення теоретико-методологічних проблем науки адміністративного права і процесу (акт впровадження Науково-дослідного інституту публічного права); *законотворчій діяльності* – для вдосконалення чинного законодавства в частині оптимізації адміністративно-правових засад регулювання рекрутингових послуг в Україні; *освітньому процесі* – при розробці лекційних курсів з дисципліни «Адміністративне право та процес: доктринальні та практичні проблеми» (акт впровадження Науково-дослідного інституту публічного права).

Зауваження та дискусійні питання стосовно положень дисертації. Дисертація не позбавлена певних недоліків та суперечливих положень, які потребують додаткових пояснень та уточнень, зокрема:

1. Досить спірним є визначення авторкою у науковій новизні удосконалення наукового розуміння концепту «безоплатність послуг з працевлаштування для шукачів» через призму розкриття його цільових намірів. Вбачається, що дане твердження щодо визначення його в якості наукового концепту потребує додаткового пояснення.

2. Авторкою, як напрямок вдосконалення, виділено встановлення внутрішніх стандартів, правил та механізмів забезпечення ефективного моніторингу, контролю та підтримки функціонування ринку, а також здійснення заходів для запобігання недобросовісним практикам рекрутингу через створення Всеукраїнської спілки суб'єктів рекрутингової діяльності. Однак, загалом, важко оцінити можливість реалізації створення Всеукраїнської спілки суб'єктів рекрутингової діяльності з юридичної та практичної точок зору.

3. У висновках до Розділу 1 автор висуває слушне та справедливе припущення, що адміністративно-правове регулювання рекрутингової діяльності в Україні має бути спрямоване на створення сучасних умов для розвитку інноваційного та технологічно-орієнтованого ринку рекрутингових послуг, зокрема

шляхом стимулювання використання інноваційних технологій у сфері зайнятості населення; впровадження цифрових платформ та інструментів рекрутингу в публічному секторі тощо. Водночас в межах самого розділу наведеним питанням автор не приділяє достатньо уваги. Враховуючи сучасні тенденції трансформаційних змін суспільних відносин у напрямку інформатизаційної технологізації, дисертанту варто було б більш змістовно підійти до розкриття питань розвитку інноваційного та технологічно-орієнтованого ринку рекрутингових послуг в контексті адміністративно-правового регулювання рекрутингової діяльності.

Висловлені вище зауваження та рекомендації самі по собі є дискусійними та відображають авторське бачення рецензентом певних положень дисертації. Вони не знижують вагоме наукове значення дисертації та позитивне враження від неї.

Відсутність порушень академічної доброчесності. Проаналізувавши текст дисертаційного дослідження є всі підстави зробити висновок: дисертація виконана з дотриманням законодавства про захист авторських прав; в дисертації наявні релевантні посилання на використані інформаційні джерела, дані, відомості; у дисертації використані результати наукової діяльності, факти, джерела інформації, які є достовірними; в дисертації не виявлено академічного плагіату, фальсифікування, фабрикавання. Дисертація виконана з дотриманням вимог академічної доброчесності.

Висновок. Дисертаційна робота Слабко Катерини Василівни на тему «Адміністративно-правові засади регулювання рекрутингових послуг в Україні» є завершеною, самостійно підготовленою кваліфікаційною науковою працею, в якій отримані нові науково обґрунтовані та практично цінні результати, що вирішують важливе наукове завдання.

Актуальність обраної теми дисертації, ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, новизна та повнота викладу в опублікованих працях повністю відповідають вимогам МОН України.

За своїм змістом дисертація Слабко Катерини Василівни на тему «Адміністративно-правові засади регулювання рекрутингових послуг в Україні»

відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам, встановленим у Порядку підготовки здобувачів вищої освіти (наукових установах), затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 23 серпня 2016 року № 261, наказу МОН України від 12 січня 2017 року № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, а її авторка – Слабко Катерина Василівна – заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Рецензент –

доктор юридичних наук, професор,

завідувач відділу науково-правових експертиз

та законопроектних робіт

Науково-дослідного інституту публічного права

Ксенія КУРКОВА

